

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องคำลงท้ายในบทสนทนาภาษาเวียดนาม ผู้วิจัยได้ดำเนินวิธีการวิจัยเป็นลำดับขั้นตอน คือ กำหนดคุณสมบัติผู้บอกภาษา เตรียมอุปกรณ์ในการบันทึกบทสนทนา จากนั้นจึงลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยการบันทึกบทสนทนาจากผู้บอกภาษาที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำบทสนทนาที่บันทึกได้มาถ่ายเป็นอักษรภาษาเวียดนาม จากนั้นจึงคัดเลือกแต่บทสนทนาที่ฟังชัดเจนเพื่อวิเคราะห์คำลงท้ายโดยใช้เกณฑ์ทางวากสัมพันธ์ ความหมายและเสียง เมื่อพบคำลงท้ายแล้วจึงวิเคราะห์หาความแตกต่างในการจำแนกคำลงท้ายโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential Analysis) เมื่อวิเคราะห์ได้มีความแตกต่างในการจำแนกคำลงท้ายทั้งหมด (รายละเอียดอยู่ในบทที่ 4) ผู้วิจัยก็นำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมาสร้างแบบสอบถามเพื่อยืนยันผลการวิเคราะห์ของผู้วิจัยและข้อมูลที่เก็บจากผู้บอกภาษา

ผู้วิจัยแบ่งวิธีวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาเวียดนามจากบทสนทนา และ 2) การยืนยันผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายภาษาเวียดนามด้วยแบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาเวียดนามจากบทสนทนา

การวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาเวียดนามมีขั้นตอนย่อย 6 ขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ 1) การกำหนดคุณสมบัติของผู้บอกภาษา 2) การกำหนดพื้นที่และเวลาที่เก็บข้อมูลบทสนทนา 3) การเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลบทสนทนา 4) การเก็บข้อมูลบทสนทนา 5) การจัดระเบียบข้อมูลบทสนทนา และ 6) การวิเคราะห์ข้อมูลบทสนทนา ดังรายละเอียด

1. การกำหนดคุณสมบัติของผู้บอกภาษา

1.1 ผู้บอกภาษาต้องเป็นชาวเวียดนามที่ใช้ภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ (ฮานอย) เป็นภาษาแม่

1.2 ผู้บอกภาษามีอายุระหว่าง 20 – 35 ซึ่งกำลังศึกษาระดับปริญญาตรีหรือโทในสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ เพื่อยืนยันว่าผู้บอกภาษาสามารถใช้ภาษาเวียดนามมาตรฐานได้เป็นอย่างดี

1.3 เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลา ผู้วิจัยจึงไม่สามารถเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาชาวเวียดนามที่ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามเป็นเวลานานได้ ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลบางส่วนจากผู้บอกภาษาที่อยู่ในประเทศไทยด้วย โดยเลือกเก็บข้อมูลจากนิสิตนักศึกษาชาวเวียดนามซึ่งจบการศึกษาระดับปริญญาตรีที่กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และกำลังศึกษาระดับปริญญาโทในกรุงเทพฯ ประเทศไทย

1.4 ผู้บอกภาษาต้องมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษหรือภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศเพื่อความสะดวกในการเก็บและสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมของผู้วิจัยเอง

1.5 เนื่องจากการวิจัยมีการเก็บข้อมูล 2 แบบ คือ บทสนทนาและแบบสอบถาม ผู้วิจัยหลีกเลี่ยงไม่เก็บข้อมูลทั้งสองแบบจากผู้บอกภาษากลุ่มในกลุ่มเดียวกัน เพราะเกรงว่าผู้บอกภาษาจะทราบที่ผู้วิจัยต้องการทำวิจัยในเรื่องใด ซึ่งจะทำให้ผู้บอกภาษาบอกรายละเอียดและให้ข้อมูลมากเกินไป ไม่เป็นธรรมชาติ และอาจทำให้ผลการศึกษาไม่ตรงกับความเป็นจริงได้

หลังจากที่ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้บอกภาษาแล้ว ในที่สุดผู้วิจัยก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้บอกภาษาชาวเวียดนามซึ่งอยู่ในประเทศไทยและประเทศเวียดนาม โดยมีผู้บอกภาษาชาวเวียดนามในประเทศไทย เป็นนิสิต นักศึกษามีอายุระหว่าง 20 – 35 ปีซึ่งจบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากกรุงเทพมหานคร และกำลังศึกษาระดับปริญญาโท ในสถาบันการศึกษาต่างๆ ในกรุงเทพฯ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒนประสานมิตร มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (Asian Institute of Technology) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลที่กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามด้วยซึ่งก็ได้รับความร่วมมือจากผู้บอกภาษา เป็นนักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 20 – 25 ซึ่งกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

2. การกำหนดพื้นที่และเวลาที่เก็บข้อมูลบทสนทนา

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลบทสนทนาจากผู้บอกภาษาชาวเวียดนามที่มีคุณสมบัติครบถ้วน (ตามข้อ 1) ในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ ประเทศไทย ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2547 – ตุลาคม 2547 และเก็บข้อมูลบทสนทนาเพิ่มเติมจากผู้บอกภาษาที่มีคุณสมบัติครบถ้วน (ตามข้อ 1) ที่มหาวิทยาลัย ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ตั้งแต่วันที่ 19 ตุลาคม 2547 – 19 พฤศจิกายน 2547

3. การเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลบทสนทนา

ผู้วิจัยใช้เครื่องบันทึกเสียง Xenn ชนิด MP3 รุ่น MF 206 ซึ่งมีหน่วยความจำ 128 MB ที่สามารถบันทึกบทสนทนาได้อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาาน 6 ชั่วโมงเป็นเครื่องบันทึกเสียงหลัก และเครื่องบันทึกเสียงชนิดใช้แถบบันทึกเสียง Panasonic รุ่น RQ-L11 เป็นเครื่องบันทึกเสียงสำรอง เมื่อเครื่องแรกมีหน่วยความจำไม่พอในการบันทึก โดยใช้แถบบันทึกเสียง Sony จำนวน 6 ตลับ ความยาว 45 นาที/ตลับ

4. การเก็บข้อมูลบทสนทนา

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยใช้แถบบันทึกเสียงในการบันทึกบทสนทนาจากผู้บอกภาษาด้วยตัวผู้วิจัยเองเป็นส่วนใหญ่ และบางส่วนก็ได้รับความช่วยเหลือจากผู้เก็บข้อมูลซึ่งเป็นชาวเวียดนามด้วย ก่อนเก็บข้อมูลผู้วิจัยต้องศึกษาว่าสิ่งใดควรหลีกเลี่ยงในการสนทนา เนื่องจากผู้วิจัยอาจต้องเป็นส่วนหนึ่งในการสนทนาบ้าง มิฉะนั้นจะถือว่าเป็นการเสียมารยาท ถ้าผู้วิจัยพูดในเรื่องที่ไม่เหมาะสมกับผู้บอกภาษา อาจทำให้บทสนทนานั้นขาดตอนหรือไม่สามารถดำเนินต่อไปก็ได้

ผู้วิจัยและผู้เก็บข้อมูลเก็บข้อมูลโดยนำเครื่องบันทึกเสียงซึ่งใส่ในกระเป๋าขนาดเล็กวางไว้ใกล้กับผู้บอกภาษามากที่สุด โดยที่ผู้บอกภาษาไม่รู้ตัว เพราะผู้วิจัยต้องการข้อมูลที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด ถ้าผู้บอกภาษารู้ตัวจะทำให้ระวังตัวตลอดการสนทนา ระหว่างการสนทนา นอกจากนี้ ผู้วิจัยพยายามไม่พูดแทรกเพราะต้องการป้องไม่ให้ผู้บอกภาษาพูดแบบคนต่างชาติ (foreigner talk) เนื่องจากบางครั้งผู้บอกภาษาพยายามดัดแปลงภาษาเวียดนามให้ง่ายขึ้นเพื่อให้ผู้วิจัยเกิดความเข้าใจ ระหว่างการสนทนา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอให้ผู้บอกภาษาดำเนินการสนทนาต่อไปโดยไม่มีผู้วิจัยเป็นส่วนร่วมก็ได้ โดยให้เหตุผลว่า ตัวผู้วิจัยนั้นต้องการฝึกฟังบทสนทนาภาษาเวียดนาม และบางครั้งผู้

บอกภาษาสนทนากับผู้วิจัยด้วยภาษาอังกฤษ เนื่องจาก ผู้วิจัยจึงบอกให้ผู้บอกภาษาคู่กับผู้วิจัยเป็นภาษาเวียดนามก็ได้ โดยให้เหตุผลว่าผู้วิจัยต้องการฝึกพูดฟังภาษาเวียดนามมากกว่า ถ้าผู้วิจัยไม่เข้าใจแล้วจะถามเองหลังจากที่ผู้บอกภาษาสนทนาจบ หลังจากที่บ้านที่กบทสนทนาเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงจดสถานการณ์และจำนวนผู้ร่วมสนทนาในการสนทนาในสมุดบันทึกเล่มเล็กๆ

5. การจัดระเบียบข้อมูลบทสนทนา

เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลจากผู้บอกภาษาเป็นบทสนทนา ที่ประกอบด้วยสถานการณ์ที่หลากหลายรวมเป็นเวลา 9 ชั่วโมง ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือจากเจ้าของภาษาถ่ายเสียงเป็นตัวอักษรภาษาเวียดนามทั้งหมด ผู้วิจัยคัดเลือกบทสนทนาเพียงบางส่วนมาวิเคราะห์ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกบทสนทนาดังนี้

5.1 บทสนทนาที่จะนำไปวิเคราะห์นั้นต้องเป็นของผู้บอกภาษาชาวเวียดนาม ที่ใช้ภาษาเวียดนามถิ่นเหนือ (ฮานอย) เท่านั้น

5.2 บทสนทนานั้นต้องมีการปนภาษาหรือการใช้ทับศัพท์ภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาอังกฤษเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เนื่องจากผู้วิจัยเกรงว่าในขณะที่ผู้บอกภาษาอาจใช้ภาษาเวียดนามโดยผ่านมุมมองและระบบของภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีผลทำให้ภาษาเวียดนามที่ใช้นั้นอาจได้รับอิทธิพลจากภาษาต่างประเทศมากเกินไป

5.3 หัวข้อในการสนทนาต้องไม่ใช่เรื่องส่วนตัวของผู้บอกภาษา หัวข้อในการสนทนาเป็นเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน เช่น การทำงาน การใช้ชีวิต และการท่องเที่ยว เป็นต้น

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้คัดเลือกบทสนทนาที่ผ่านเกณฑ์ซึ่งประกอบด้วยสถานการณ์ที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการเป็นระยะเวลาประมาณ 6 ชั่วโมง จากจำนวนบทสนทนาที่บ้านที่กเสียงมาทั้งหมดเป็นระยะเวลา 9 ชั่วโมง

6. การวิเคราะห์ข้อมูลบทสนทนา

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) การวิเคราะห์หาคำลงท้ายจากบทสนทนา 2) การวิเคราะห์มิติความแตกต่างและองค์ประกอบทางความหมายของคำลงท้ายที่ได้จากบทสนทนา

6.1 การวิเคราะห์หาคำลงท้ายจากบทสนทนา

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับคำลงท้ายและคำจำกัดความของคำลงท้ายในบทที่ 2 (การตรวจเอกสาร) ผู้วิจัยสามารถสรุปเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคำลงท้าย ได้ 3 เกณฑ์ คือ เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ ความหมาย และเสียง (Bhamoraput, 1972: 2, Preeyasantiwong, 1981: 4, รุ่งอรุณ, 2527: 4 และ อุดม, 2532: 4) โดยเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์และความหมายจะเป็นเกณฑ์หลักในการใช้ตัดสินคำลงท้าย กล่าวคือ คำที่เป็นคำลงท้ายต้องผ่านสองเกณฑ์นี้ นอกจากนี้คำลงท้ายบางคำอาจมีรูปแปรได้ ดังนั้นเกณฑ์ทางเสียงจะเป็นเกณฑ์ที่ใช้ตัดสินรูปแปรของคำลงท้าย การวิเคราะห์หาคำลงท้ายโดยใช้เกณฑ์ทั้งสามเกณฑ์มีรายละเอียดดังนี้

6.1.1 เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์

ก. คำลงท้ายต้องเป็นคำที่ปรากฏอยู่ท้ายสุดของประโยค

ข. คำลงท้ายต้องไม่เป็นคำหลัก (Content Words) เช่น คำกริยา หรือคำคุณศัพท์ เป็นต้น

ตัวอย่างการวิเคราะห์หาคำลงท้ายโดยใช้เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์มีดังนี้

Em đã gặp thầy chua?

น้อง แล้ว พบ อาจารย์ คำทดสอบ

‘น้องได้เจออาจารย์แล้วหรือยัง?’

จากตัวอย่างนี้ คำทดสอบ chua นั้นอยู่ตำแหน่งท้ายสุดของประโยค ซึ่งผ่านเกณฑ์ข้อ ก. แต่สามารถจัดให้อยู่ในคำหลักได้ คือ เป็นคำบอกคำถาม (Wh-question) ซึ่งถือว่าไม่

ผ่านเกณฑ์ข้อ ข. ดังนั้นคำทดสอบ chura นั้น ไม่ผ่านเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ และถือว่าไม่ใช่คำลงท้าย

Anh vè trước nhé!
 พี่ กลับ ก่อน คำทดสอบ
 ‘พี่กลับก่อนนะ’

จากตัวอย่างนี้ คำทดสอบ nhé นั้นอยู่ตำแหน่งท้ายสุดของประโยค ซึ่งผ่านเกณฑ์ข้อ ก. และ คำทดสอบ nhé นั้น ก็ไม่สามารถจัดให้อยู่ในคำหลักได้ ซึ่งผ่านเกณฑ์ข้อ ข. ดังนั้นคำทดสอบ nhé นั้นผ่านเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ จากนั้นผู้วิจัยจึงนำคำทดสอบ nhé ไปวิเคราะห์หว่านเป็นคำลงท้ายหรือไม่โดยใช้เกณฑ์ทางความหมายดังรายละเอียด

6.1.2 เกณฑ์ทางความหมาย

จากเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์เพียงเกณฑ์เดียว ไม่เพียงพอและไม่สามารถตัดสินใจได้อย่างชัดเจนว่า nhé เป็นคำลงท้าย จึงต้องเพิ่มเกณฑ์ความหมาย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ก. คำลงท้ายอาจมีรูปซ้ำกับคำอื่นๆ ได้ แต่ถ้าทำหน้าที่เป็นคำลงท้ายแล้วต้องไม่มีความหมายประจำคำ

ข. เมื่อตัดคำลงท้ายออกแล้วไม่ทำให้ความหมายหลักของประโยคหรือวลีนั้นเปลี่ยนแปลง

ค. เมื่อเติมคำลงท้ายแล้วจะช่วยบ่งบอกเจตนาในประโยคหรือวลีนั้นให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ตัวอย่างการวิเคราะห์หาคำลงท้ายโดยใช้เกณฑ์ทางความหมายมีดังนี้

Anh vè trước nhé!
 พี่ กลับ ก่อน คำทดสอบ
 ‘พี่กลับก่อนนะ’

จากตัวอย่างนี้ คำทดสอบ nhé นั้นไม่มีความหมายประจำคำ ซึ่งผ่านเกณฑ์ข้อ ก. และเมื่อตัดคำทดสอบ nhé ความหมายก็ยังคงเหมือนเดิม คือ ‘พีกลับก่อน’ ซึ่งผ่านเกณฑ์ข้อ ข. นอกจากนี้ เมื่อเติมคำทดสอบ nhé ก็จะช่วยเสริมอารมณ์ความรู้สึกด้วย นั่นคือ ‘พีกลับก่อนนะ’ ซึ่งผู้พูดแสดงความอ่อนโยนกับผู้ฟังทำให้ประโยคมีความหมายสมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ข้อ ค. จากการวิเคราะห์หาคำลงท้ายด้วยเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์และความหมาย จะเห็นได้ว่า nhé นั้นผ่านเกณฑ์ทั้งสองเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ว่า nhé นั้นเป็นคำลงท้าย

ตารางที่ 4 ตัวอย่างการตัดสินคำลงท้ายโดยใช้เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์และเกณฑ์ทางความหมาย

คำทดสอบ	เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์		เกณฑ์ทางความหมาย			จำนวน เกณฑ์ที่ ผ่าน	ผ่าน/ไม่ ผ่านเกณฑ์ การเป็นคำ ลงท้าย
	อยู่ท้าย ประโยค	ไม่เป็นคำ หลัก	ไม่มีความ หมาย ประจำคำ	ไม่ทำให้ ความหมาย หลัก เปลี่ยน	เดิมแล้วบ่ง บอกเจตนา		
chura	+	-	-	+	+	3	ไม่ผ่าน
nhé	+	+	+	+	+	5	ผ่าน

6.1.3 เกณฑ์ทางเสียง

เนื่องจากคำลงท้าย หนึ่งคำอาจมีได้หลายรูป ผู้วิจัยจึงต้องเพิ่มเกณฑ์ทางเสียงเพื่อพิจารณาว่าคำใดเป็นรูปหลักและรูปแปร ซึ่งรูปแปรนั้นอาจมีความแตกต่างกันในเรื่องของเสียงสระพยัญชนะหรือวรรณยุกต์ แต่ไม่ทำให้ความหมายหลักของคำลงท้ายนั้นเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเพียงแต่เพิ่มความรู้สึกบางอย่างให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น ตกใจ ประหลาดใจ เป็นต้น

ในการตัดสินว่าคำใดเป็นรูปหลักและคำใดเป็นรูปแปร ผู้วิจัยต้องพิจารณาจากความถี่ในการใช้ ถ้าคำใดปรากฏมากกว่าในบทสนทนา คำนั้นจะเป็นรูปหลัก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Anh về trước nhé / nhá / nhó !
 พี กลับ ก่อน คำทดสอบ
 ‘พีกลับก่อนนะ’

จากตัวอย่างนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แล้วว่า nhé nhá และ nhó ผ่านเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์และความหมาย จึงสามารถสรุปได้ว่าทั้งสามคำนั้นเป็นคำลงท้าย

เมื่อพิจารณาจากประโยคข้างบนจะพบว่าคำลงท้ายทั้งสามคำนั้นสามารถใช้ได้ในบริบทเดียวกัน แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องของเสียงสระ ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ว่าคำลงท้ายทั้งสามคำนั้นเป็นคำเดียวกัน ซึ่งหนึ่งในสามคำนั้นเป็นรูปหลัก และอีกสองคำที่เหลือนั้นเป็นรูปแปร

เพื่อตัดสินใจว่าคำใดเป็นรูปหลักหรือรูปแปร ผู้วิจัยต้องพิจารณาจากความถี่ในการใช้ ถ้าคำใดมีความถี่มากที่สุดถือว่า คำนั้นเป็นรูปหลัก และคำใดมีความถี่ในการใช้รองลงมาถือว่า เป็นรูปแปร จากความถี่ในการใช้คำลงท้าย nhé nhá และ nhó ในข้อมูลบทสนทนา ผู้วิจัยพบว่า ผู้บอกภาษาใช้ คำลงท้าย nhé มากที่สุด รองลงมาคือ nhá และ nhó ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า nhé เป็นรูปหลัก และ nhá และ nhó เป็นรูปแปร

จากการวิเคราะห์หาคำลงท้ายโดยใช้เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ เกณฑ์ทางเสียง ผู้วิจัยพบว่ามีคำลงท้ายทั้งหมด 13 คำ ที่ผ่านทั้งสองเกณฑ์ดังกล่าว ได้แก่ à a chú cò đă đâu đáy đĩ há mà nhé nhi และ thòì และจากการวิเคราะห์หารูปแปรโดยใช้เกณฑ์ทางเสียง พบว่า มีคำลงท้ายจำนวน 3 คำ ที่มีรูปแปร ได้แก่ 1) à มีรูปแปรคือ á 2) nhé มีรูปแปรคือ nhá และ nhó และ 3) nhi มีรูปแปรคือ nhò (รายละเอียดผลการวิเคราะห์หาคำลงท้ายอยู่ในบทที่ 4 ผลการวิจัย)

เมื่อวิเคราะห์หาคำลงท้ายโดยใช้เกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ ความหมายและเสียงได้ คำลงท้ายจำนวน 13 คำ แล้ว ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์มิติความแตกต่างและองค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาเวียดนามทั้ง 13 คำดังกล่าว โดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential Analysis) ในหัวข้อต่อไป

6.2 การวิเคราะห์มิติความแตกต่างและองค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาเวียดนามที่ได้จากบทสนทนา

การวิเคราะห์มิติความแตกต่างและองค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาเวียดนามที่ได้จากบทสนทนามีขั้นตอนดังนี้คือ

6.2.1 ศึกษาความหมายของคำลงท้ายแต่ละคำ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มากำหนดมิติความแตกต่าง (Dimensions of Contrast) ของคำลงท้าย

6.2.2 นำมาข้อมูลนั้นมาระบุอรรถลักษณะย่อยในแต่ละมิติความแตกต่างโดยใช้อรรถลักษณะ (Semantic Features) ซึ่งมี 2 ค่า (Binary Features) คือ + และ -

6.2.3 ระบุมิติความแตกต่างและอรรถลักษณะของแต่ละคำลงท้ายใน [] เช่น

a $[+ \text{สุภาพ}]$	di $\left(\begin{array}{l} + \text{คำสั่ง} \\ - \text{ปฏิเสธ} \\ - \text{ทันที} \end{array} \right)$
--------------------------	---

6.2.4 นำมิติความแตกต่างและอรรถลักษณะของแต่ละมิติที่ปรากฏในแต่ละคำลงท้ายนี้ไปสร้างแบบสอบถามเพื่อยืนยันผลการวิเคราะห์ดังกล่าว (ดูรายละเอียดการสร้างแบบสอบถาม ในบทที่ 3)

จากการวิเคราะห์มิติความแตกต่างและองค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาเวียดนามโดยใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential Analysis) ผู้วิจัยพบว่าคำลงท้าย *dây* คำเดี่ยวนั้นมีองค์ประกอบทางความหมายถึงสองลักษณะที่ไม่สามารถรวมกันได้ ผู้วิจัยจึงพิจารณาให้ *dây* เป็นคำลงท้ายคำพ้องรูปซึ่งมีสองคำ คือ *dây1* และ *dây2* รวมจำนวนคำลงท้ายภาษาเวียดนามทั้งสิ้น 14 คำ ได้แก่ 1) *a chú cơ dĩ dàu dây1 dây2 di há mà nhé nhi* และ *thôi* ซึ่งมีคำลงท้าย 3 คำจากจำนวน 14 คำที่มีรูปแปรได้แก่ 1) *a* มีรูปแปรคือ *á* 2) *nhé* มีรูปแปรคือ *nhá* และ *nhó* และ 3) *nhi* มีรูปแปรคือ *nhở*

เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาเวียดนามทั้ง 14 คำแล้ว ผู้วิจัยจึงยืนยันผลวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาเวียดนาม 14 คำด้วยแบบสอบถามซึ่งจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

การยืนยันผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาเวียดนามด้วยแบบสอบถาม

วิธีการวิจัยในส่วนที่สอง มี 4 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างแบบสอบถาม 2) การกำหนดพื้นที่และเวลาเก็บข้อมูลแบบสอบถาม 3) การจัดระเบียบข้อมูลแบบสอบถาม และ 4) การวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังรายละเอียด

1. การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามเพื่อยืนยันผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาเวียดนามที่ได้จากบทสนทนา ในการสร้างแบบสอบถามนั้นผู้วิจัยไม่ได้ระบุถึงวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามว่าต้องการยืนยันผลการวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายภาษาเวียดนาม เนื่องจากถ้าผู้บอกภาษาทราบถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริง ผู้บอกภาษาอาจให้ข้อมูลมากเกินไปจนเกินความเป็นจริง และอาจทำให้ผลการศึกษาไม่เที่ยงตรงได้ ผู้วิจัยได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้บอกภาษา

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้บอกภาษา ได้แก่ ชื่อ นามสกุล อายุ เพศ ที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และภาษาต่างประเทศที่ผู้บอกภาษาสามารถพูดได้เพื่อประโยชน์ในการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมของผู้วิจัย

1.2 สถานการณ์การใช้คำลงท้ายต่างๆ

เพื่อยืนยันมติความแตกต่างและองค์ประกอบทางความหมายในแต่ละคำลงท้ายที่วิเคราะห์ได้จากบทสนทนา (ดูรายละเอียดมติความแตกต่างและองค์ประกอบทางความหมายคำลงท้ายในบทที่ 4 ผลการวิจัย) ผู้วิจัยจึงสร้างสถานการณ์การใช้คำลงท้ายต่างๆ ให้มีลักษณะทางความหมายตรงตามอรรถลักษณะ (Features) ที่ได้จากการวิเคราะห์บทสนทนา และสร้างสถานการณ์ที่มีลักษณะทางความหมายไม่ตรงกับอรรถลักษณะบางส่วนหรือทั้งหมดไว้ด้วย ผู้วิจัยคาดว่าผู้บอกภาษาจะยอมรับสถานการณ์ที่มีลักษณะทางความหมายตรงกับอรรถลักษณะต่างๆ ในแต่ละคำลงท้ายที่ผู้

วิจัยได้วิเคราะห์ไว้ และคาดว่าผู้บอกภาษาจะไม่ยอมรับสถานการณ์ที่มีลักษณะทางความหมายไม่ตรงกับอรรถลักษณะบางส่วนหรือทั้งหมด ที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ไว้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การใช้คำลงท้าย *a* จากบทสนทนาว่ามีมิติความแตกต่างคือ ความสุภาพ และมีอรรถลักษณะเป็น [+สุภาพ] เพื่อพิสูจน์ผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องสร้างสถานการณ์การใช้คำลงท้าย *a* ที่มีลักษณะทางความหมายในมิติความสุภาพซึ่งมี 2 อรรถลักษณะย่อย คือ [+สุภาพ] และ [-สุภาพ] โดยผู้วิจัยคาดว่าผู้บอกภาษาสามารถยอมรับสถานการณ์ที่มีความหมายตรงกับอรรถลักษณะ [+สุภาพ] ดังตาราง

ตารางที่ 5 แสดงตัวอย่างการสร้างสถานการณ์เพื่อพิสูจน์อรรถลักษณะคำลงท้าย *a*

มิติความแตกต่าง	อรรถลักษณะ	สถานการณ์	ผู้วิจัยคาดว่า
ความสุภาพ	[+สุภาพ]	นักเรียนถามอาจารย์ว่า “อาจารย์ทานข้าวหรือยัง <i>a</i> ?”	ยอมรับ
	[-สุภาพ]	นาย ก. ทะเลาะกับนาย ข. นาย ก. ตะคอกใส่นาย ข. ว่า “มีงอยากตาย <i>a</i> ?”	ไม่ยอมรับ

หมายเหตุ : * ทุกสถานการณ์ที่ใช้ในแบบสอบถามจริงนั้นเป็นภาษาเวียดนามอยู่ในภาคผนวก ก.

อีกตัวอย่างหนึ่ง คือ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การใช้คำลงท้าย *di* จากบทสนทนาว่ามีอรรถลักษณะเป็น [+คำสั่ง] [-ปฏิเสธ] และ [-ทันที] เพื่อพิสูจน์ผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องสร้างสถานการณ์การใช้คำลงท้าย *di* ที่มีลักษณะทางความหมายตรงตามอรรถลักษณะดังกล่าว รวมทั้งสร้างสถานการณ์ที่มีลักษณะทางความหมายบางส่วนหรือทั้งหมดตรงกันข้ามกับอรรถลักษณะทางความหมายของคำลงท้าย *di* ด้วย โดยผู้วิจัยคาดว่าผู้บอกภาษาสามารถยอมรับสถานการณ์ที่เป็นคำสั่งและมีลักษณะตรงกับอรรถลักษณะว่า [+คำสั่ง] [-ปฏิเสธ] และ [-ทันที] ดังตาราง

ตารางที่ 6 แสดงตัวอย่างการสร้างสถานการณ์ทดสอบอรรถลักษณะคำลงท้าย *đi*

มิติความแตกต่าง	อรรถลักษณะ	สถานการณ์	ผู้วิจัยคาดว่า
ชนิดประโยค	[+คำถาม]	แม่ถามลูกว่า ‘กินข้าว <i>đi</i> ?’	ไม่ยอมรับ
	[+บอกเล่า]	แม่ถามลูกว่าทำอะไร ลูกตอบว่า ‘กินข้าว <i>đi</i> ’	ไม่ยอมรับ
	[+คำสั่ง]	แม่สั่งลูกว่า ‘กินข้าว <i>đi!</i> ’	ยอมรับ
ชนิดประโยคการปฏิเสธและการมีส่วนร่วม	[+คำสั่ง] [+ปฏิเสธ]	วันนี้แม่เห็นลูกกำลังเล่นเกมอย่างสนุกสนานต่างๆ ที่ต้องสอบในวันพรุ่งนี้ แม่อยากให้ลูกหยุดเล่นเกมเดี๋ยวนี้เพื่ออ่านหนังสือ แม่จึงสั่งลูกว่า ‘อย่าเล่นเกม <i>đi!</i> ’	ไม่ยอมรับ
	[+ทันที]		
	[+คำสั่ง] [+ปฏิเสธ]	ก. เห็น ข. ผมร่วงเพราะใช้ยาสระผมที่ไม่เหมาะกับผมตัวเอง ก. จึงพูดกับ ข. ว่า ‘อย่าใช้ยาสระผมมัน <i>đi!</i> ’	ไม่ยอมรับ
	[-ทันที]		
	[+คำสั่ง] [-ปฏิเสธ]	วันนี้แม่เห็นลูกกำลังเล่นเกมอย่างสนุกสนานต่างๆ ที่ต้องสอบในวันพรุ่งนี้ แม่อยากให้ลูกหยุดเล่นเกมเดี๋ยวนี้เพื่ออ่านหนังสือ แม่จึงสั่งลูกว่า ‘อย่าเล่นเกมอีก อ่านหนังสือ <i>đi!</i> ’	
[+ทันที]			
[+คำสั่ง] [-ปฏิเสธ]	ก. เห็น ข. ผมร่วงเพราะใช้ยาสระผมที่ไม่เหมาะกับผมตัวเอง ก. จึงพูดกับ ข. ว่า ‘ลองใช้ยาสระผมชันซิลล์ <i>đi!</i> ’	ยอมรับ	
	[-ทันที]		

เพื่อลดจำนวนสถานการณ์ทดสอบการใช้คำลงท้าย ผู้วิจัยจึงให้คำลงท้ายบางคำที่มีอรรถลักษณะคล้ายกันนั้นสามารถใช้สถานการณ์ทดสอบชุดเดียวกันได้ เช่น คำลงท้าย *đi* กับ *đã* และ *à* กับ *hả* เป็นต้น

ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า *đi* มีอรรถลักษณะ [+คำสั่ง] [-ปฏิเสธ] [-ทันที] ส่วน *đã* มีอรรถลักษณะ [+คำสั่ง] [-ปฏิเสธ] [+ทันที] ทั้งคู่มีอรรถลักษณะที่แตกต่างกันเพียง [+ทันที] และ [-ทันที] เท่านั้น จึงใช้สถานการณ์ทดสอบชุดเดียวกัน ผู้วิจัยคาดว่าผู้บอกภาษาจะยอมรับ การใช้คำลงท้าย *đi* ที่มีอรรถลักษณะทางความหมายตรงกับ [+คำสั่ง] [-ปฏิเสธ] [-ทันที] และ ยอมรับการใช้คำลงท้าย *đã* ที่มีอรรถลักษณะทางความหมายตรงกับ [+คำสั่ง] [-ปฏิเสธ] [+ทันที] (ดูรายละเอียดแบบสอบถามในภาคผนวก)

2. การกำหนดพื้นที่และเวลาเก็บข้อมูลแบบสอบถาม

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากผู้บอกภาษาชาวเวียดนามจำนวน 40 คนที่มีคุณสมบัติครบถ้วน (ตามข้อ 1.1) ในมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ ประเทศไทย ตั้งแต่ เดือนสิงหาคม 2548 – กันยายน 2548 และเก็บข้อมูลแบบสอบถามเพิ่มเติมจากผู้บอกภาษาที่มีคุณสมบัติครบถ้วน(ตามข้อ 1.1) ในมหาวิทยาลัยที่กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ตั้งแต่ เดือนตุลาคม – พฤศจิกายน 2548

เมื่อเก็บข้อมูลแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามมาให้คะแนนในหัวข้อต่อไป

3. การให้คะแนนแบบสอบถาม

การให้คะแนนแบบสอบถามมี 2 ลักษณะ คือ 1) การให้คะแนนแบบสอบถามผู้บอกภาษาเป็นรายบุคคล และ 2) การรวมคะแนนแบบสอบถามจากผู้บอกภาษาทั้ง 40 คน ดังรายละเอียด

3.1 การให้คะแนนแบบสอบถามผู้บอกภาษาเป็นรายบุคคล

เมื่อเก็บแบบสอบถามจากผู้บอกภาษาเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงให้คะแนนแบบสอบถามผู้บอกภาษาเป็นรายบุคคล โดยได้กำหนดคะแนนเป็น 2 แบบ ได้แก่ 1 คะแนน หมายถึง ผู้บอกภาษาตัดสินใจใช้คำลงท้ายในสถานการณ์ซึ่งตรงกับผลการวิเคราะห์ของผู้วิจัย และ 0 คะแนน หมายถึง ผู้บอกภาษาตัดสินใจใช้คำลงท้ายในสถานการณ์นั้นไม่ตรงกับผลการวิเคราะห์ของผู้วิจัย ดังตัวอย่างในตาราง

ตารางที่ 7 ตัวอย่างการให้คะแนนแบบสอบถามจากผู้บอก

คำลง ท้าย	อรรถ ลักษณะ	สถานการณ์	คำตอบผู้บอก ภาษา	ผู้วิจัย คาดว่า	คะแนน
a	[+สุภาพ]	นักเรียนถามอาจารย์ว่า ‘อาจารย์ทานข้าวหรือยัง <u>a</u> ?’	ยอมรับ	ยอมรับ	1
	[-สุภาพ]	นาย ก. ทะเลาะกับนาย ข. นาย ก. ตะคอกใส่ นาย ข. ว่า ‘มึงอยากตาย <u>a</u> ?’	ยอมรับ	ไม่ยอมรับ	0

จากตาราง จะเห็นว่าผู้บอกภาษาค้นตัดสินการใช้คำลงท้ายในสถานการณ์ที่มีอรรถลักษณะ [+สุภาพ] ตรงกับผลวิเคราะห์ของผู้วิจัย จึงให้ 1 คะแนน และผู้บอกภาษาค้นเดียวกันนี้ก็ตัดสินการใช้คำลงท้ายที่มีอรรถลักษณะ [- สุภาพ] ซึ่งไม่ตรงกับผลวิเคราะห์ของผู้วิจัย จึงให้ 0 คะแนน

3.2 การรวมคะแนนแบบสอบถามจากผู้บอกภาษาทั้ง 40 คน

เมื่อผู้วิจัยได้ให้คะแนนแบบสอบถามจากผู้บอกภาษาเป็นรายบุคคลแล้ว จากนั้นผู้วิจัยจึงรวมคะแนนที่ได้จากผู้บอกภาษาทั้ง 40 คนว่ามีการตัดสินการใช้คำลงท้ายในแต่ละสถานการณ์ตรงกับผู้วิจัยเท่าไร ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 8 ตัวอย่างการรวมคะแนนแบบสอบถามจากผู้บอกภาษาจำนวน 40 คน

สถานการณ์ที่	คำลงท้าย	อรรถลักษณะ	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	ที่ ...	คนที่ 40	จำนวนผู้บอกภาษาที่ตัดสินการใช้คำลงท้ายตรงกับผู้วิจัย
1	a	[+สุภาพ]	1	1	1	35
2		[-สุภาพ]	1	0	0	19
109

เมื่อรวมการตัดสินการใช้คำลงท้ายในแต่ละสถานการณ์ของผู้บอกภาษาทั้ง 40 คนครบทั้ง 109 สถานการณ์แล้ว ผู้วิจัยจึงนำผลคะแนนเหล่านี้ไปวิเคราะห์ว่ามีความสอดคล้องกับผู้วิจัยหรือไม่ ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดในหัวข้อต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

เมื่อผู้วิจัยกรอกคะแนนการตัดสินการใช้คำลงท้ายในแต่ละสถานการณ์ของผู้บอกภาษาจนครบแล้ว ผู้วิจัยจึงนำผลรวมคะแนนการยอมรับและไม่ยอมรับการใช้คำลงท้ายในแต่ละสถานการณ์นั้นมาวิเคราะห์ว่ามีความสอดคล้องกับผลวิเคราะห์ของผู้วิจัยที่ได้มาจากข้อมูลบทสนทนาหรือไม่ อย่างไร โดยมีเกณฑ์ดังตาราง

ตารางที่ 9 เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินคะแนนการใช้คำลงท้ายในแต่ละสถานการณ์ของผู้บอกภาษา

คะแนน	คิดเป็นร้อยละ	การตีความ
20 – 40	50 - 100	คะแนนแบบสอบถาม <u>สอดคล้อง</u> กับผลวิเคราะห์บทสนทนา กล่าวคือ ผู้บอกยอมรับหรือไม่ยอมรับการใช้คำลงท้ายนั้น
0 – 19	0 - 49	คะแนนแบบสอบถาม <u>ไม่สอดคล้อง</u> กับผลวิเคราะห์บทสนทนา กล่าวคือ ผู้บอกภาษายอมรับหรือไม่ยอมรับการใช้คำลงท้ายนั้น

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการใช้เกณฑ์ดังกล่าวข้างบนในการวิเคราะห์แบบสอบถาม ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างการวิเคราะห์คะแนนแบบสอบถามที่ได้จากการใช้คำลงท้าย a ดังตาราง

ตารางที่ 10 แสดงตัวอย่างการวิเคราะห์แบบสอบถาม

คำลงท้าย	อรรถลักษณะ	ผู้วิจัยคาดว่า	จำนวนผู้บอกภาษาตัดสินการใช้คำลง	ผลวิเคราะห์จากบท
		(จากบทสนทนา)	ท้ายตรงกับผู้วิจัย (จากแบบสอบถาม)	สนทนาและแบบสอบถาม
a	[+ สุภาพ]	ยอมรับ	35	สอดคล้อง
	[- สุภาพ]	ไม่ยอมรับ	19	ไม่สอดคล้อง

จากตัวอย่างดังกล่าว จะเห็นได้ว่าในสถานการณ์ที่ 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าผู้บอกภาษายอมรับการใช้คำลงท้าย a ที่มีอรรถลักษณะ [+ สุภาพ] ได้ ผลคะแนนจากแบบสอบถามที่ คือ 35 คะแนน (มากกว่าร้อยละ 80 จากผู้บอกภาษา 40 คน) ซึ่งคะแนนการยอมรับนี้ สอดคล้อง กับผลการวิเคราะห์บทสนทนา นั่นคือ ผู้บอกภาษายอมรับการใช้คำลงท้าย a ที่มีอรรถลักษณะ [+ สุภาพ] สถานการณ์ที่ 2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากบทสนทนาว่า ผู้บอกภาษา ไม่ยอมรับ การใช้คำลง ท้าย ที่มีอรรถลักษณะ [- สุภาพ] ได้ ผลคะแนนแบบสอบถาม คือ 19 (น้อยกว่าร้อยละ 50 จากผู้บอกภาษา 40 คน) ซึ่งคะแนนการไม่ยอมรับนี้ ไม่สอดคล้อง กับผลการวิเคราะห์บทสนทนาของผู้วิจัย นั่นคือ ผู้บอกภาษายอมรับการใช้คำลงท้าย a ที่มีอรรถลักษณะ [- สุภาพ] ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การใช้คำลงท้ายในแต่ละสถานการณ์ครบ 109 สถานการณ์ ซึ่งรายละเอียดในการวิเคราะห์ผู้วิจัยจะนำเสนออย่างละเอียดในบทที่ 4 ผลการวิจัย